

Praktijkleren op een varkensbedrijf

‘Je prikt toch in een beest’

Praktijkleren organiseert AOC de Groene Welle bij bedrijven in de regio. Zo gaat vandaag een groepje van vijf mbo'ers een dagje fokzeugen inenten. Zonder docent, maar onder de deskundige leiding van de varkenshouder zelf. Spannend, zeker als je voor het eerst tussen de varkens zit.

“Hier leer je wel van”, zegt Gwen. Ze staat klaar met een spuitbus om gevaccineerde fokzeugen te stippen. Rosanne bedient de vaccinatiespuit. Samen met Yanelle, Tamara en Mariëlle, eerstejaars Dierverzorging van AOC de Groene Welle in

Zwolle, hebben ze vandaag een praktijkdag op het varkensbedrijf van Dick van der Vegt in Dalflen. Drie weken lang komen ze een dag op het bedrijf. Het is voor de meesten van hen de eerste keer tussen de varkens. Ze hebben al helemaal nooit een

Gemiddeld komen er door het jaar heen zeven keer drie groepen van De Groene Welle op het bedrijf, dierverzorging niveau 3 en 4 en paraveterinair

Gwen, Kelsey (stagiaire), Dick van der Vegt en Yanelle

Mariëlle hanteert een vaccinatiespuit

vaccinatiespuit gehanteerd. “Dat is best spannend, je prikt toch in een beest.” Bedrijfsleider Dick heeft hen uitgelegd waar ze de spuit moeten richten – een driehoekje in de nekspier van de beesten – en dat ze niet moeten schrikken van de schreeuwreactie van de varkens. Mariëlle vaccineert alsof ze snoepjes uitdeelt. De varkens zijn al ingeënt voordat ze iets merken. “Ik ben in het vmbo al bij de varkens geweest”, vertelt ze. “Je moet het ook een beetje op gevoel doen, snel en zo pijnloos mogelijk.” Van der Vegt bekijkt het goedkeurend.

De dag is begonnen met kennismaking. Wie ben je, wat weet je van varkens, wat verwacht je ervan? Voor elke keer is er een lesplan gemaakt. Vandaag zijn de fokzeugen aan de beurt, de vermeerdering zoals dat heet. “Daar is het meeste

te doen”, legt Van der Vegt uit. Zo is er controle nodig of alles wel goed gaat met de dieren. Met vaccinatie wordt ervoor gezorgd dat fokzeugen voordat ze drachtig worden, antistoffen aanmaken die ze kunnen doorgeven aan de biggetjes. Dat is het verhaal voor vandaag.

Sociale dieren

Met deze vorm van praktijkleren, leerlingen die erop uit gaan naar een bedrijf en daar les krijgen van de bedrijfsleider specialist, werkt de Groene Welle al jaren. Dick van der Vegt schat dat dit het zevende jaar is dat hij leerlingengroepjes ontvangt. Meestal (en maximaal vanwege de busjes waarmee de leerlingen gebracht worden) zijn dat groepjes van acht. Kleding ligt voor hen klaar in stapeltjes, handen wassen en douchen na afloop en ook bij binnenkomst als je pasgeleden op een ander varkensbedrijf bent geweest. Dat is het hygiëneprotocol. Andere kleren aantrekken is wel aan te raden, want zoals rokerslucht in je kleren blijft hangen, trekt ook de varkenslucht erin. Uit een rek met zeker veertig paren kun je passende laarzen kiezen. Overall aan en dan de stal in.

“We zijn een gesloten bedrijf”, zegt Van der Vegt. Niet omdat de deur op slot zit, maar omdat varkens op het bedrijf blijven tot ze naar de slacht gaan. Van zaadje tot karbonaadje. Het bedrijf telt bijna 4000 varkens. “Maar als jullie volgende week terugkomen, zijn het er een paar honderd meer. De komende dagen zijn geboortedagen en dan komt Margriet helpen, onze kraamverzorgster.” Verder is het een familiebedrijf: Van der Vegt, zijn vrouw en zijn zoon. Een deel van het bedrijf is ingericht als zorgboerderij voor de opvang van autistische kinderen. Op dat gedeelte komen geen leerlingen uit groen onderwijs.

Het zijn sociale dieren, vertelt Van der Vegt over de varkens. Ze leven op het bedrijf in groepen van 85 dieren. “Veel dingen die je bij deze dieren ziet, zie je bij mensen ook. Het gestoei op het schoolplein bijvoorbeeld.” Verder merk je dat bedrijfsvoering en werkwijze gericht is op optimalisering van groei en verblijf van de dieren. “Wat verwacht je van een fokzeug?”, vraagt Van der Vegt aan de leerlingen. “Goede melk op het moment dat de biggetjes geboren worden, niet eerder en niet later.” Een vleesvarken moet bij Van der Vegt vooral ook kwalitatief goed vlees opleveren, niet te vet. “We verkopen ook vleespakketten, en dat is geen Jumbovlees.”

Pasgeboren biggetjes

Gemiddeld komen er door het jaar heen zeven keer drie groepen van De Groene Welle op het bedrijf, dierverzorging niveau 3 en 4 en paraveterinair. “Ik vind het hartstikke leuk”, zegt Van der Vegt. “Anders was ik er allang mee gestopt.” Groepen zijn verschillend, zegt hij. Bij sommige moet hij er meer aantrekken, maar meestal zijn ze enthousiast en vandaag is er veel interactie. “Dit is een leuke groep.”

Van der Vegt laat de leerlingen zoveel mogelijk zelf doen. Hij heeft contact met coördinator Herman Wezenberg, aan wie hij bijvoorbeeld absentie rapporteert. “Maar verder is er weinig bemoeienis vanuit school.” Nee, zegt hij.

“Castreren deden we de eerste paar jaar nog wel, maar we zijn nu een gangbaar+-bedrijf.” Met de Dierenbescherming zijn voorwaarden vastgelegd voor een ‘beter leven concept’. Meer ruimte, meer aandacht voor de leefsituatie van de dieren en ook: niet meer castreren.

“Leuker dan school”, vindt Tamara. “Ik ben ook meer een doener.” Eerder zijn ze bij een geitenbedrijf geweest, ook zonder docent van school. “De geitjes reageerden zo grappig”, zegt Mariëlle. “We moesten ze knippen (oormerken), maar ze begonnen al te krijsen voordat je ook maar iets deed.” Ze zijn heel tevreden over vandaag. “Hij geeft veel uitleg over wat je moet doen, hoe je dat moet doen, wat je niet moet

Favoriete plek van Kelsey op het varkensbedrijf is bij de jongste biggetjes

doen en waarom je het zo moet doen.”

“Wil je nog naar de pasgeboren biggetjes?” Dat vraagt Kelsey, derdejaars en stagiaire, zodra het inenten is afgelopen en de laarzen worden afgespoeld met een straal water. Ze loopt met zichtbaar plezier nu vijf weken mee in het bedrijf. “Dat is toch mijn favoriete plek.” ■

COÖRDINATIE VANUIT SCHOOL

“We willen in ons onderwijs graag meer verbinding met bedrijfsmatig werken”, zegt Herman Wezenberg. Hij coördineert deze vorm van praktijkleren vanuit school. De afspraken met de bedrijven, de busjes voor het vervoer en de bespreking van ervaringen achteraf. Het vervangt ook de PTC+-weken. “We hebben voor allerlei handelingen bedrijven gezocht in de omgeving.” Koeien, kippen, kinderboerderijen, en ook het varkensbedrijf van Van der Vegt of geitenhouderij Palland. Oriëntatie landbouwhuisdieren, zo staat er in het leerplan. AOC de Groene Welle wil leerlingen Dierverzorging kennis laten maken met de veehouderijbranche omdat daar voor hen ook werkgelegenheid ligt. Van der Vegt is gastdocent, zegt Wezenberg, en we huren faciliteiten bij hem, “maar in principe doen bedrijven het voor niets.” Ze hebben belang bij de klussen die gedaan worden, bij belangstelling van potentiële werknemers voor de sector en bij de kwaliteit van de opleiding van die mensen. De varkenshouderij vraagt bijvoorbeeld werknemers die kunnen couperen of inenting kunnen doen. “Als ze dat eens gedaan hebben, en dan niet één keer, maar een aantal keer achter elkaar, verdwijnt de koudwatervrees. Als ze niet willen, hoeft het niet, maar we proberen ze er toch toe aan te zetten, de bedrijfsleider of medeleerlingen.” Leerlingen worden beoordeeld op aanwezigheid, inzet en geproduceerde voorlichtingsbladen over de bedrijven. Een waardevolle aanvulling van het onderwijs, vindt Wezenberg, dit buitenschoolse leren zonder docent. “Het is een echte praktijksituatie. Ze zien bijvoorbeeld in zo’n varkensbedrijf ook de meer zakelijke kant, ze komen in aanraking met een stukje ethiek, met leven en dood van de dieren, en ze leren ook samenwerken en afspraken maken. Ze moeten na afloop ook reflecteren: wat doet het met je?”